

پیشگفتار

چالش مدیریت امروز

پدیده جدیدی که امروزه مدیران را با چالش جدی مواجه کرده است «واقعیت مجازی» است. واقعیت مجازی، بر محیطی دلالت دارد که جایگزین محیط کار امروزی خواهد شد؛ محیطی شبیه‌سازی شده که کاربران می‌توانند وارد آن شوند و در آن گردش کنند و با اشیاء داخل آن تعامل داشته باشند. به مثابه نخستین نمونه‌های عملی کاربرد واقعیت مجازی، می‌توان به تربیت خلبان در پروازهای شبیه‌سازی شده اشاره کرد که کاربرد تفریحی آن به طور روزافزونی در بازیهای ویدئویی معمول شده است.

مزیت واقعیت مجازی (به منزله یک ابزار کمکی برنامه‌ریزی) در آزادی عملی است که برای پژوهشگران فراهم می‌آورد. سرعت را می‌توان کند کرد تا در فراگردهایی که خیلی به سرعت صورت می‌پذیرند، امکان بررسی مراحل فراگرد فراهم آید و همچنین می‌توان سرعت فراگردهای بسیار طولانی را افزایش داد تا توالی فعالیت‌های ویژه آنها بهتر آشکار شود. همچنین می‌توان اعمال غیرقابل تکرار در دنیای واقعی را در دنیای واقعیت مجازی به دفعات تکرار کرد و بی‌نهایت مرتبه به نمایش گذاشت. علاوه بر این، می‌توان با جداسازی متغیرهایی که در عالم واقع به هم پیوسته‌اند، پیچیدگی پدیده‌ها را کاهش داد (سنج، ۱۹۹۰، ص ۲۵۹-۲۷۵؛ هل ریگل و اسلوکام، ۱۹۹۶، ص ۱۷۶-۱۷۷؛ مک کلاسی، ۱۹۹۲، ص ۵۶-۵۹).

مقدمه

تأملی بر تجربه دو دهه نخستین انقلاب شکوهمند اسلامی ایران در تلاش برای ساختن جامعه‌ای مبتنی بر ارزشهای اسلامی، بر ضرورت شناخت «دانش مدیریت معاصر» می‌افزاید؛ زیرا سیر تحول دانش مدیریت و پیشرفت در ابعاد گوناگون، ضمن پایبندی به ارزشهای دینی، ما را به مدیریت بر مبنای ارزشهای اسلامی رهنمون می‌گرداند. تدوین مدیریت بر مبنای ارزشهای اسلامی با عنایت به این واقعیت که دانش مدیریت در حال تکامل است باید با تأمل و تعمق صورت پذیرد. مهم‌ترین تفاوت مدیریت بر مبنای ارزشهای اسلامی که نمود آن را در مدیریت پیامبران الهی و معصومین علیهم‌السلام و در عصر حاضر در مدیریت حضرت امام خمینی قدس سره‌الشریف و مقام معظم رهبری می‌توان یافت با مدیریت براساس دانش و تجربه تولید شده در غرب، در «نحوه نگرش به انسان» نهفته است؛ یعنی تصویری که اعضای یک جامعه از سایر انسانها و هموعان خود دارند و همچنین رابطه‌ای که با طبیعت، زمان، جامعه، و سایر پدیده‌های اجتماعی و محیطی برقرار می‌کنند.

در چهارچوب ارزشی مبتنی بر فرهنگ هر ملت، می‌توان رابطه میان مفروضات، ادراکات و عواطف و رفتار را مورد مذاقه قرار داد و با تعمیم مدل حاصل از این بررسی موقعیتهای فرهنگی گوناگون و روابط متقابل آنها را شناسایی و طبقه‌بندی کرد. مفروضات زیربنای همه مشاهدات، اندیشه‌ها و تجربه‌ها به شمار می‌آیند و در کارکردهای روزانه حایز اهمیتی فوق‌العاده‌اند. اگر انسان مفروضات بی‌شماری درباره جهان نمی‌داشت، با توجه به نیازمندی بسیارش به پیمایش محیط و کسب ملزومات ضروری برای پیشرفت در مسیر کمال، از کار افتاده و ناتوان می‌شد. به هر حال مطلوبیت استفاده از این مفروضات به میزان صحت آنها بستگی دارد. همه

افراد مفروضاتی دارند که ظاهراً برای برقراری ارتباط و روابط اثربخشی با دیگران کافی است؛ ولی سخن در این است که در واقع «کدام‌یک از این مفروضات به کمال و موفقیت می‌انجامد؟».

اکنون پس از چاپ کتاب *اصول مدیریت در یازده نوبت با تیرازی در حدود هشتاد هزار نسخه*، کتاب *مبانی سازمان و مدیریت در قالب شش بخش و شانزده فصل* ارائه شد و مباحث جدیدی در زمینه «نظریه‌های سازمان و مدیریت» و «مدیریت منابع انسانی» به آن افزوده گردید. همچنین محتوای فصول متعدد کتاب مورد تجدیدنظر قرار گرفت و پیوستهای آخر کتاب نیز به تناسب موضوع به متن اصلی برخی از فصول اضافه شد. در آغاز هر فصل، هدف فصل و پرسشهایی برای جهت دادن به مطالعه دانشجویان، ذکر شده است و در پایان هر فصل نیز از طریق پرسش و پاسخ، ذکر واژه‌های اصلی و مهم، و طرح یک مسئله کاربردی برای تجزیه و تحلیل، زمینه مرور مباحث فراهم گردیده است.

در خاتمه از استادان به خاطر ارائه نظرهای اصلاحی خود به ویژه برادر گرانقدر علی اصغر پورعزت که با سعه صدر و دقت نظر مطالب را ویراستاری کرده و دانشجویانی که با طرح پرسش موجب بارورتر شدن آن شده‌اند، نهایت تشکر و امتنان را دارد.

همچنین از کارکنان سازمان مطالعه و تدوین به ویژه سرکار خانم افسانه عزیزاده برای حسن سلیقه در حروفچینی و صفحه‌پردازی کتاب، سرکار خانم رضوان صادقیان برای نمونه‌خوانی کتاب، سرکار خانم لیلی خاک‌نگار مقدم برای بازخوانی دقیق کتاب، جناب آقای هوتن زنگنه پور برای دقت در ترسیم نگاره‌ها و نمودارها و سرکار خانم سیمین هاشمی سرپرست محترم واحد نمونه‌خوانی برای هماهنگی در بهبود کیفیت کار تشکر و قدردانی می‌شود.

علی رضائیان